

Wymagania na poszczególne oceny z przedmiotu historia w klasie 8a szkoły podstawowej.

Temat lekcji	Wymagania na poszczególne oceny				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
ROZDZIAŁ I: II WOJNA ŚWIATOWA					
1. Napaść na Polskę	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: wojna błyskawiczna (<i>Blitzkrieg</i>) • zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) • identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie • zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939) • identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego • wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej • wymienia etapy wojny obronnej Polski • wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi • przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. • omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Molotow • charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski • opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy • przedstawia przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez Niemców w czasie wojny obronnej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, Grupy Specjalne (<i>Einsatzgruppen</i>) • zna daty: prowokacji gliwickiej (31 VIII 1939), kapitulacji Helu (2 X 1939), • identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Unruga, Tadeusza Kutrzeby • porównuje plany Polski i Niemiec przygotowane na wypadek wojny • przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: „polskie Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP) • zna daty: bitwy nad Bzurą (9–22 IX 1939), ewakuacji władz państwowych i wojskowych z Warszawy (6/7 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) • identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski • we wrześniu 1939 r. • ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

<p>2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, kolaboracja • zna daty: ataku III Rzeszy na Francję (10 V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) • wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: linia Maginota • zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (9 IV 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941) • wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r. • przedstawia najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941 • wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w 1940 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy • zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), • przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1941 • opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941 • opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie • identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a • przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Wolnej Francji, linia Mannerheima • zna datę: ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940) • omawia sposób przejścia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polityczną i militarną w Europie w 1941 r. • identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina
<p>3. Wojna III Rzeszy z ZSRS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Barbarossa” • zna daty: agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943) • omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: Wielka Wojna Ojczyźniana • zna datę: bitwy pod Moskwą (XI–XII 1941) • wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki • przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, <i>Lend-Lease Act</i> • zna datę: blokady Leningradu (1941–1944) • identyfikuje postać: Friedricha von Paulusa • przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 • charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców • przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS • przedstawia warunki prowadzenia działań wojennych przez Niemcy na terenie ZSRS • wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS • identyfikuje postać: Geor-gija Żukowa 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę władz sowieckich w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej

			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. • wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem • 		
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny • przedstawia założenia rasowej polityki hitlerowców oraz metody jej realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfikacja, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, obóz zagłady • wymienia założenia niemieckiego Generalnego Planu Wschód • charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec • wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu • wyjaśnia, jakimi sposobami ludność terenów okupowanych niosła pomoc Żydom 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, „Szoah”, „Żegota”, szmalcownicy • identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Oskara Schindlera • wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie • przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów • omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów • identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej • omawia bilans Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Babi Jar, Ponary, czetnicy • zna datę: wybuchu antyniemieckiego powstania w Paryżu (VIII 1942) • identyfikuje postacie: Jospa Broza-Tity, Raoula Wallenberga, Henryka Ślawika, • porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy wobec Holokaustu

<p>5. Wojna poza Europą</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: bitwa o Atlantyk • zna daty: ataku Japonii na USA (7 XII 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942) • wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Afrika Korps, pakt trzech, wilcze stada, konwój, Enigma • zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942), kapitulacji wojsk włoskich i niemieckich w Afryce (V 1943) • wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej • identyfikuje postać: Franklina Delano Roosevelta 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, pancernik, lotniskowiec • zna daty: ataku Włoch na Egipt (VIII 1940), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (1941), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) • omawia działania wojenne na morzach i oceanach • identyfikuje postać: Erwina Rommla • wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway i lokalizuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. • przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na Oceanie Atlantyckim • identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Davida Eisenhowera • przedstawia przebieg walk w Afryce • charakteryzuje ekspansję japońską w Azji 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny • wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Torch” • zna datę: nalotów na Maltę (1940–1942) •
<p>6. Droga do zwycięstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Karta atlantycka</i>, Wielka Koalicja, Wielka Trójka • zna datę: podpisania <i>Karty atlantyckiej</i> (14 VIII 1941 r.) • identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: konferencja w Teheranie, operacja „Overlord” • zna daty: bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), bitwy o Monte Cassino (V 1944), operacji „Overlord” (6 VI 1944) • przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie • wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew i operacji militarnych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1943–1944 • wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: konferencji w Casablance (I 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944), zamachu na A. Hitlera (VII 1944), bitwy pod Falaise (VIII 1944) • identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Stanisława Maczka • przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej • przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji w Casablance • opisuje walki na froncie zachodnim i we Włoszech w latach 1943–1944 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Bagration” • identyfikuje postać: Clausa von Stauffenberga • przedstawia przyczyny, okoliczności i skutki zamachu na Hitlera • charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, konferencja w Casablance, operacja „Market Garden”, linia Gustawa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wizję powojennego świata zarysowaną • w <i>Karcie atlantyckiej</i> przez przywódców USA i Wielkiej Brytanii

<p>7. Koniec II wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: ład jałtański • zna daty: konferencji jałtańskiej (4–11 II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945) • identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla • przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji jałtańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>operacja berlińska</i>, <i>bezwarunkowa kapitulacja</i>, <i>kamikadze</i> • zna daty: operacji berlińskiej (IV 1945), zrzućenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945) • omawia okoliczności kapitulacji Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Wał Pomorski, taktyka „żabich skoków” • zna daty: bitwy o Iwo Jimę (II–III 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945), • identyfikuje postać: Douglasa MacArthura • charakteryzuje działania na froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku w latach 1944–1945 • przedstawia wielkie operacje strategiczne na froncie wschodnim i zachodnim 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej • wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzeszy • omawia metody prowadzenia walki w rejonie Azji i Pacyfiku oraz przedstawia ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia założenia ładu jałtańskiego • ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii • zna daty: bitwy na Morzu Filipińskim (VI 1944),
-------------------------------------	--	---	---	--	--

ROZDZIAŁ II: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ

<p>8. Dwie okupacje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, wysiedlenia, deportacja, sowietyzacja • wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką • charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: traktat o granicach i przyjaźni, łapanka, volkslista, akcja AB • zna daty: podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), akcji AB (V–VI 1940), zbrodni katyńskiej (IV–V 1940) • wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS • podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego • wyjaśnia, jaki cel zamierzali zrealizować Niemcy, mordując polską inteligencję • omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, „gadzinówka”, Akcja Specjalna „Kraków”, granatowa policja, Pawiak, paszportyzacja • zna daty: Akcji Specjalnej „Kraków” (XI 1939), paszportyzacji (1940) • identyfikuje postać: Hansa Franka • przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie • charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Tannenberg” • zna daty: wyborów do zgromadzeń na Kresach (X 1939), deportacji Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI 1940 oraz V/VI 1941) • przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją • przedstawia deportacji Polaków w głąb ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec polskiego społeczeństwa
<p>9. Władze polskie na uchodźstwie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: rząd emigracyjny • identyfikuje postać: Władysława Sikorskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa 	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę: ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód (VIII 1942) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa RP 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie układu Sikorski–Majski dla sprawy polskiej w czasie II wojny światowej

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego 	<p>katyńska, katastrofa gibraltarska</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (30 VII 1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (25 IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (4 VII 1943) • identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka • omawia postanowienia układu Sikorski–Majski • przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS • wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać: Kazimierza Sosnkowskiego • przedstawia okoliczności podpisania układu Sikorski–Majski • opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS Armii Polskiej gen. Władysława Andersa • omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej • przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych • wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej 	
10. Polskie Państwo Podziemne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK) • zna datę: powstania AK (14 II 1942) • identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Delegatura Rządu RP na Kraj, Rada Jedności Narodowej (RJN), Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersja • identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Jana Bytnara ps. Rudy • omawia rolę Rady Jedności Narodowej w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego • wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), cichociemni, Kedyw, akcja scaleniowa • wyjaśnia, na czym polegała akcja scaleniowa • wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ-AK • charakteryzuje działalność polskich partii politycznych w okresie okupacji • przedstawia działalność Delegatury Rządu na Kraj • zna datę: powstania Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP), Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa (AL) • zna daty: akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944) • identyfikuje postacie: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, Cyryla Ratajskiego, Franza Kutschery • zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939) 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala • omawia strukturę i działalność Szarych Szeregów • wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego omawia proces budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki 	
11. Społeczeństwo polskie pod okupacją	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: łapanka, Holokaust, getto wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego przedstawia metody eksterminacji narodu żydowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Plan Wschód, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska zna daty: powstania Generalnego Planu Wschód (1942), wybuchu powstania w getcie warszawskim (19 IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943) wyjaśnia, w jakim celu okupanci prowadzili walkę z polską kulturą 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia znaczenie terminów: kontyngent, czarny rynek, Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB), szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne zna daty: decyzji o przeprowadzeniu Holokaustu (1942), początku wysiedleń na Zamojszczyźnie (XI 1942), tzw. krwawej niedzieli (11 VII 1943) identyfikuje postacie: Władysława Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Witolda Pileckiego, Jana Karskiego charakteryzuje warunki życia w getcie opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich identyfikuje postacie: Marka Edelmana, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: zamordowania rodziny Ulmów (24 III 1944) identyfikuje postać: Stepana Bandery opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów ocenia postawy Polaków wobec Holokaustu

			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia założenia Generalnego Planu Wschód 		
12. Plan „Burza” i powstanie warszawskie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: godzina „W” • zna czas trwania powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944) • przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Burza”, zrzuty • zna daty: opracowania planu „Burza” (1943/1944) • identyfikuje postać: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego • przedstawia założenia planu „Burza” • charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Ostra Brama” • zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944) • identyfikuje postać: Antoniego Chruściela ps. Monter • opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich • omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać: Ericha von dem Bacha-Zelwskiego • omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie • przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i opisuje jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o wybuchu powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną • ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego
13. Polacy w koalicji antyhitlerowskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: walk o Narwik (V 1940), walk o Tobruk (VIII – XII 1941), walk o Monte Cassino (V 1944), bitwy pod Lenino (X 1943) • identyfikuje postać: Władysława Andersa • wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRS (V 1943), bitwy pod Falaise (VIII 1944), bitwy pod Arnhem (IX 1944) • identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga • opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, na morzu i w powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej • wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem) 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Karola Świerczewskiego • charakteryzuje proces formowania się polskich oddziałów wojskowych we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej
14. Sprawa polska pod koniec wojny	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza (PPR), proces szesnastu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa (KRN), Niepodległość („NIE”) 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Iwana Sierowa, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej

	<p>Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <ul style="list-style-type: none"> zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstania TRJN (VI 1945) 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: powstania PPR (1942), konferencji w Teheranie (1943), konferencji w Jałcie (II 1945), procesu szesnastu (VI 1945), identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta wymienia postanowienia konferencji w Teheranie i w Jałcie dotyczące sprawy Polski przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów przedstawia metody działania polskich komunistów w celu przejścia władzy w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: powołania KRN (31 XII 1943/1 I 1944), powstania Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944), rozwiązania AK (19 I 1945) identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce omawia okoliczności i skutki powstania TRJN 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób decyzje Wielkiej Trójki w Teheranie łamały postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i> omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego
--	---	--	---	--	---

ROZDZIAŁ III: ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

15. Powojenny podział świata	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945) identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: układ dwubiegunowy, procesy norymberskie, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, <i>Powszechna deklaracja praw człowieka</i>, strefa okupacyjna zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), I procesu norymberskiego (XI 1945 – X 1946), uchwalenia <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i> (1948) wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja zna daty: ogłoszenia planu Marshalla (VI 1947) identyfikuje postacie: Clementa Attlee, George’a Marshalla wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla przedstawia polityczne skutki II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego państwa Europy Wschodniej nie skorzystały z planu Marshalla wyjaśnia, w jaki sposób zrealizowano w Niemczech zasadę czterech D porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec Niemiec pod okupacją omawia strukturę ONZ i jej działalność w okresie powojennym 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO
------------------------------	---	--	---	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie przedstawia cele ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń opisuje politykę zwycięskich mocarstw wobec Niemiec 		
16. Początek zimnej wojny	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: żelazna kurtyna, zimna wojna, mur berliński zna daty: proklamowania RFN (IX 1949), powstania NRD (X 1949), budowy muru berlińskiego (1961) wyjaśnia, czym była zimna wojna 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna Trumana, blokada Berlina Zachodniego, NATO zna daty: ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947), blokady Berlina Zachodniego (VI 1948–V 1949), powstania NATO (1949) wskazuje na mapie żelazną kurtynę wskazuje okoliczności powstania NATO opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego identyfikuje postać: Harry'ego Trumana wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Bizonia, powstanie berlińskie zna daty: przemówienia W. Churchilla w Fulton (III 1946), powstania Bizonii (1947), powołania Trizonii (1949), powstania berlińskiego (VI 1953) wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy okupacyjne przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich identyfikuje postać: Konrada Adenauera przedstawia sposób przejmowania władzy przez komunistów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postać Waltera Ulbrichta wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego podaje przyczyny wybuchu powstania berlińskiego omawia różnice między państwami niemieckimi wyjaśnia, w jaki sposób doktryna Trumana miała powstrzymać rosnące wpływy komunistów na świecie przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę ZSRS wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec
17. Za żelazną kurtyną	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: kraje demokracji ludowej, powstanie węgierskie omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (II 1956) identyfikuje postać: Nikity Chruszczowa 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) zna daty: powstania RWPG (1949), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956), końca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960) 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: żdanowszczyzna, Kominform zna daty: powstania Kominformu (IX 1947), identyfikuje postać: Andrieja Żdanowa

		<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego • wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960 • zna datę: wybuchu powstania węgierskiego (X 1956) 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez N. Chruszczowa • przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r. • wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r. • wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej • omawia przejawy odwilży w ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Jospa Broza-Tity, Ławrientija Berii, Imre Nagya • wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do konfliktu między ZSRS a komunistycznymi władzami Jugosławii 	
18. Daleki Wschód po II wojnie światowej	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę: wojny w Korei (1950–1953) • wskazuje na mapie Koreę, Wietnam i Chiny • wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna • zna daty: wojny domowej w Chinach (1946–1949), początku Wielkiego Skoku (1958), rewolucji kulturalnej (1966–1968) • identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Ho Szi Mina • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang, reedukacja • zna daty: powstania Chińskiej Republiki Ludowej (X 1949), proklamowania Republiki Chińskiej (1949), bitwy pod Dien Bien Phu (1954) • identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura • przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej • omawia sposoby realizacji i skutki tzw. Wielkiego Skoku w Chinach • wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwona Gwardia (hunwejbini), <i>Czerwona książeczka</i> • zna daty: rozejmu w Panmundżonie (1953) • szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki • opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga • opisuje proces dekolonizacji Indochin • omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia następstwa procesu dekolonizacji • opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, • przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei •

<p>19. Rozpad systemu kolonialnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki • zna datę: Roku Afryki (1960) • identyfikuje postać: Mahatmy Gandhiego • przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach • charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości • wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Liga Muzułmańska, Organizacja Jedności Afrykańskiej (OJA), Ruch Państw Niezrzeszonych, neokolonializm • zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947), konferencji w Bandungu (1955) • wyjaśnia, jaką rolę w procesie dekolonizacji Indii odegrał Indyjski Kongres Narodowy • podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: wojny w Algierii (1954–1962), wojny w Biafrze (1967) • identyfikuje postać: Charles'a de Gaulle'a • charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji • ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
<p>20. Konflikt na Bliskim Wschodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestyński • omawia charakter konfliktu bliskowschodniego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: syjonizm, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP) • zna daty: powstania Izraela (1948), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), I wojny w Zatoce Perskiej (1990) • identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata • wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej • przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael • wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich • omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: intifada, Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza” • zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917), wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (X 1956), porozumienia w Camp David (1978), wybuchu intifady (1987), porozumienia z Oslo (1993) • identyfikuje postacie: Ruhollaha Chomeiniego, Sadama Husajna 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, zamach w Monachium • zna daty: rezolucji ONZ o podziale Palestyny (1947), nacjonalizacji Kanału Sueskiego (1956), zamachu w Monachium (1972) • identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Menachema Begina • omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości • przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie 	<ul style="list-style-type: none"> • –ocenia rolę światowych mocarstw w konflikcie bliskowschodnim • charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego

<p>21. Zimna wojna i wyścig zbrojeń</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: praska wiosna, wyścig zbrojeń • zna datę: praskiej wiosny (1968) • identyfikuje postać: Fidela Castro • omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, lądowanie w Zatoce Świń, odprężenie • zna daty: desantu w Zatoce Świń (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (X 1962), wojny w Wietnamie (1957–1975), interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968) • identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy’ego, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka • przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego • wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji • wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Vietcong, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Czerwoni Khmerzy • zna daty: przejścia władzy na Kubie przez F. Castro (1959), Konferencji Bezpieczeństwa • i Współpracy w Europie (1973–1975), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979), • identyfikuje postać Dwighta Eisenhowera • omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w. • przedstawia skutki rządów Czerwonych Khmerów w Kambodży • przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie • 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: „gorąca linia” między Moskwą i Waszyngtonem • zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1947), wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), lądowania na Księżycu (1969), • identyfikuje postacie: Pol Pota, Jurija Gagarina, Neila Armstronga 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje
<p>22. Droga ku wspólnej Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Unia Europejska, euro • zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993) • identyfikuje postać: Roberta Schumana • wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Komisja Europejska, Parlament Europejski, układ z Schengen, traktat z Maastricht • zna daty: podpisania układu w Schengen (1985), zawarcia traktatu w Maastricht (1992) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Rada Europejska • zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), powstania Komisji Wspólnot Europejskich (1967) • wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG • omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) • zna daty: rewolucji goździków (1974), końca dyktatury F. Franco w Hiszpanii (1975) • identyfikuje postacie: Antonia de Oliveiry Salazara, króla Juana Carlosa 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej

		<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego • wskazuje na mapie państwa należące do UE • wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej • przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej • podaje przyczyny integracji europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej 	
23. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja obyczajowa • omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa • zna daty: obrad Soboru Watykańskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964) • identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI • przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. • wymienia hasła ruchów kontestatorskich • przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. • wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA • wymienia skutki obrad Soboru Watykańskiego II 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja seksualna, kontrkultura, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny • zna daty: buntów studenckich we Francji (1968), festiwalu w Woodstock (1969), marszu w Waszyngtonie (1963) • wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70. • omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich • prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w. • omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich • opisuje walkę o równouprawnienie w USA 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Frakcja Czerwonej Armii, Czerwone Brygady • identyfikuje postacie: Adreasa Baadera, Alda Moro • podaje przykłady wybitnych osobowości ruchów kontestatorskich • omawia genezę, przejawy i skutki terroryzmu politycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. • ocenia znaczenie reform Soboru Watykańskiego II

ROZDZIAŁ IV: POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

24. Początki władzy komunistów w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, referendum ludowe • zna daty: referendum ludowego (30 VI 1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947) • identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki • wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej • przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), „cuda nad urną”, demokracja ludowa • zna daty: pogromu kieleckiego (1946), akcji „Wisła”(1947) • identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza • wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich • omawia zmiany terytorium Polski po II wojnie światowej w odniesieniu do granic z 1939 r. • przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej • omawia przyczyny i skutki akcji „Wisła” • przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego • opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: partie koncesjonowane, Urząd Bezpieczeństwa (UB), Milicja Obywatelska (MO), cenzura prewencyjna • zna daty: polsko-sowieckiego układu granicznego (VIII 1945), uchwalenia „małej konstytucji” (II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD (1950) i RFN (1970) • charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej • przedstawia stosunek polskich partii politycznych do referendum ludowego • podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Karola Świerczewskiego, Augusta Hlonda • przedstawia proces odbudowy ośrodków uniwersyteckich w powojennej Polsce • przedstawia różne postawy społeczeństwa polskiego wobec nowej władzy oraz ich uwarunkowania polityczne, społeczne i ekonomiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu
25. Opór społeczny wobec komunizmu	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: żołnierze niezłomni (wyklęci) • wymienia przykłady represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: podziemie niepodległościowe, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN) • identyfikuje postacie: Jana Rodowicza ps. Anoda, Emila Fieldorfa ps. Nil, Jana Nowaka-Jeziorańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), Urząd Bezpieczeństwa (UB), Radio Wolna Europa • zna daty: wykonania wyroków śmierci na Zygmuncie Szendzielarzu ps. Łupaszka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: Narodowe Zjednoczenie Wojskowe • zna daty: powstania Radia Wolna Europa (1949) i jej rozgłośni polskiej (1951), procesu • IV Zarządu Głównego WiN (1950), wykonania 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy działaczy podziemia niepodległościowego i żołnierzy niezłomnych

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie cele przyświecały organizacjom podziemia niepodległościowego • przedstawia metody działania organizacji podziemia niepodległościowego • identyfikuje postacie: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego 	<p>(1948), ucieczki Józefa Światły na Zachód (1953), rozbicia ostatniego zgrupowania podziemia antykomunistycznego (1963)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka, Józefa Światły • omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru • wyjaśnia, jakie cele chciały osiągnąć władze komunistyczne poprzez stosowanie terroru wobec swoich przeciwników • zna daty: powołania WiN (IX 1945), wykonania wyroków śmierci na Witoldzie Pileckim (1948), Danucie Siedzikównie ps. Inka (1948) i Emilu Fieldorfie ps. Nil (1953) 	<p>wyroków na członków IV Zarządu Głównego WiN (1951)</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hieronima Dekutowskiego ps. Zapora, Franciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Józefa Franczaka ps. Lalek • przedstawia okoliczności, w jakich ujawniono kulisy działalności komunistycznych służb bezpieczeństwa 	
26. Powojenna odbudowa	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu • zna datę: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944) • omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o handel, plan trzyletni • zna daty: ustawy o nacjonalizacji (I 1946), tzw. bitwy o handel (1947), planu trzyletniego (1947–1949) • przedstawia bilans polskich strat wojennych w gospodarce • opisuje zniszczenia wojenne Polski • wyjaśnia, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki • podaje założenia planu trzyletniego i efekt jego realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: UNRRA, Centralny Urząd Planowania • przedstawia proces zagospodarowywania Ziemi Odzyskanych • przedstawia straty dóbr kulturalnych w Polsce • określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanych • zna datę: powołania Ministerstwa Ziemi Odzyskanych (1945) • wyjaśnia, jak nowi mieszkańcy traktowali Ziemię Odzyskaną • omawia przebieg odbudowy Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki społeczne reform gospodarczych i gospodarki planowej

<p>27. Polska w czasach stalinizmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) • zna datę: przyjęcia konstytucji PRL (22 VII 1952) • identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta • podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: system monopartyjny, system centralnego sterowania, plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm • zna daty: powstania PZPR (XII 1948), planu sześcioletniego (1950–1955) • identyfikuje postać: Stefana Wyszyńskiego • podaje założenia planu sześcioletniego • omawia przyczyny i skutki kolektywizacji w Polsce • wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej • przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952 r. • przytacza przykłady terroru w czasach stalinowskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, „wyścig pracy”, Państwowe Gospodarstwa Rolne, kułak, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP) • zna datę: internowania S. Wyszyńskiego (1953–1956) • identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca • przedstawia okoliczności powstania PZPR • przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego • wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski • omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • zna datę: podpisania porozumienia między rządem a Episkopatem (1950) • identyfikuje postacie: Konstantego Rokossowskiego, Czesława Kaczmarka • wyjaśnia, dlaczego w Wojsku Polskim nadal występowały silne wpływy sowieckie • opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia metody sprawowania władzy w Polsce na początku lat 50. • ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu
<p>28. Polski Październik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: poznański Czerwiec • zna datę: polskiego Października (X 1956) • identyfikuje postać: Władysława Gomułki • wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa • zna daty: wydarzeń poznańskich (28–30 VI 1956), wyboru W. Gomułki na I sekretarza KC PZPR (X 1956), • identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza • omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce • przedstawia przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: puławianie, natolińczycy • zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953), • obrad VIII Plenum KC PZPR (X 1956), końca odwilży w Polsce (1957) • identyfikuje postać: Edwarda Ochaba • wyjaśnia okoliczności zwołania VIII Plenum KC PZPR • omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), „Po Prostu” • identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Romana Strzałkowskiego • wyjaśnia, w jaki sposób <i>Poemat dla dorosłych</i> i publikacje w „Po Prostu” odzwierciedlały nastroje niezadowolenia społecznego w latach 50. XX w. • prezentuje poglądy natolińczyków i puławian 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich

		<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje okoliczności dojścia Władysława Gomułki do władzy • charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa 			
29. PRL w latach 1956–1970	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec '68, Grudzień '70 • zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), wydarzeń marcowych (III 1968) • identyfikuje postać: Władysława Gomułki • wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z marca 1968 r. i grudnia 1970 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: mała stabilizacja • zna daty: układu PRL–RFN (7 XII 1970), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (14–21 XII 1970) • identyfikuje postacie: Willy'ego Brandta, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka • charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL • przedstawia przebieg obchodów milenijnych • przedstawia przebieg wydarzeń marcowych 1968 r. • opisuje przebieg wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, <i>List 34</i> • zna daty: listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965), opublikowania <i>Listu 34</i> (1964), zdjęcia „Dziadów” z afisza w teatrze Narodowym (I 1968), ogłoszenia podwyżek cen żywności (12 XII 1970) • identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Jacka Kuroń, Karola Modzelewskiego, Adama Michnika, Henryka Szlajfera • charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim • opisuje narodziny i działalność opozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Polityka”, „komandosi”, Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO) • identyfikuje postacie: Antoniego Słonimskiego, Zbigniewa Cybulskiego, Tadeusza Różewicza, Andrzeja Munka, Wojciecha Jerzego Hasa • omawia stosunek władz PRL do inteligencji • wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. • ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL
30. Polska w latach 70. XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: „druga Polska” • identyfikuje postać: Edwarda Gierka • wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: „propaganda sukcesu” • zna datę: nowelizacji konstytucji PRL (1976) • omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa • przedstawia zmiany w życiu codziennym Polaków za czasów rządów E. Gierka • wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju • identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego • wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka zakończyła się niepowodzeniem • przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać: Piotra Jaroszewicza • przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia okres rządów Edwarda Gierka

ROZDZIAŁ V: UPADEK KOMUNIZMU

<p>31. Początki opozycji demokratycznej w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: Czerwiec '76 • zna daty: wydarzeń czerwcowych (VI 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978) • identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: spekulacja, Komitet Obrony Robotników (KOR), tajny współpracownik (TW) • zna daty: powstania KOR (IX 1976), I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (VI 1979) • przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce • wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • – wyjaśnia znaczenie terminów: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO), drugi obieg, Konfederacja Polski Niepodległej (KPN) • zna daty: powstania ROPCiO (1977), utworzenia KPN (1979) • identyfikuje postacie: Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, Anny Walentynowicz • identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewicza, Stanisława Pyjasa • opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. • określa cele i opisuje działalność KOR-u 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Wolne Związki Zawodowe (WZZ), Ruch Młodej Polski (RMP) • zna datę: założenia WZZ (1978) • identyfikuje postacie: Stanisława Barańczaka, Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszkwoskiego, Bogdana Borusewicza • wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.
<p>32. Powstanie „Solidarności”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, NSZZ „Solidarność” • zna datę: strajków sierpniowych (VIII 1980) • identyfikuje postać: Lecha Wałęsy • przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, strajk solidarnościowy, 21 postulatów, porozumienia sierpniowe • zna daty: porozumień sierpniowych (31 VIII 1980), powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980) • identyfikuje postacie: Anny Walentynowicz, Stanisława Kani, Wojciecha Jaruzelskiego • omawia przebieg wydarzeń sierpniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” • zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981), I zjazdu NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981) porozumień szczecińskich (VIII 1980), porozumień jastrzębskich (IX 1980) • identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mieczysława Jagielskiego • wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: kryzys bydgoski • zna daty: zamachu na Jana Pawła II (V 1981), kryzysu bydgoskiego (III 1981) • omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Ryszarda Kuklińskiego, Jimmy’ego Cartera • przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.

			przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją		
33. Stan wojenny i schyłek PRL	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: stan wojenny • zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (12/13 XII 1981), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983) • identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy • przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce • wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), ZOMO, internowanie • zna daty: pacyfikacji kopalni Wujek (16 XII 1981), przyznania Pokojowej Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983) • identyfikuje postać: Jerzego Popiełuszki • charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce • przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny • omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) • zna daty: zawieszenia stanu wojennego (XII 1982), powstania OPZZ (1984), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) • identyfikuje postacie: Grzegorza Przemyka, Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Lisa • przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego • charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna daty: zamordowania G. Przemyka (1983) • identyfikuje postać: Kornela Morawieckiego • charakteryzuje opozycję antykomunistyczną w Polsce w latach 80. XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego
34. Rozpad bloku wschodniego	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pierestrojka</i>, <i>Jesień Ludów</i> • identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa • przedstawia rolę Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>glasnost</i>, <i>uskorzenie</i>, aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) • zna daty: obalenia komunizmu w Polsce, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech (1989-1990), rozpadu ZSRS (1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozwiązania ZSRS (XII 1991) • identyfikuje postacie: Václava Havla, Borysa Jelcyna • przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: mudżahedini, dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsińskie, Karta 77 • zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejścia władzy przez M. Gorbaczowa (1985), katastrofy w Czarnobylu (1986), ogłoszenia niepodległości przez Litwę (1990) • identyfikuje postać: Nicolae Ceaușescu • charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: „imperium zła”, pucz Janajewa • zna daty: puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991) • identyfikuje postać: Gienadija Janajewa • wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego • wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS 	<p>zmianę sytuacji międzynarodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie 		
35. Początek III Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989) identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, hiperinflacja zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), powołania rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989) identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka, Jarosława Kaczyńskiego podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu prezentuje następstwa wyborów czerwcowych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja zna daty: ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarność” (IV 1989), przyjęcia nazwy Rzeczpospolita Polska (29 XII 1989) identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem zna datę: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988) identyfikuje postacie: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce
ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE					
36. Europa po rozpadzie ZSRS	<ul style="list-style-type: none"> zna datę: wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999) identyfikuje postać: Władimira Putina wyjaśnia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), pomarańczowej rewolucji (2004), rozpadu Jugosławii (1991–1992) identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan, rewolucja róż zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), rewolucji róż (2004), Euromajdanu (2013/2014) identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia zna daty: I wojny czeczeńskiej (1994–1996), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), wojny o Osetię Południową (2008) identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę W. Putina w przywróceniu Rosji roli mocarstwa

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie prezentuje skutki rozpadu Jugosławii 	<ul style="list-style-type: none"> Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego omawia proces demokratyzacji Ukrainy i Gruzji przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii 		
37. Konflikty na świecie po 1989 roku	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: Al-Kaida zna datę: ataku na World Trade Center (11 IX 2001) identyfikuje postać: George'a W. Busha wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r. przedstawia przyczyny dominacji USA we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia Palestyńska zna datę: inwazji USA na Irak (2003) identyfikuje postacie: Osamy bin Ladena, Saddama Husajna wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku omawia zjawisko terroryzmu islamskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie, tzw. Państwo Islamskie zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015) identyfikuje postać: Baszara al-Asada wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia problem terroryzmu ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata
38. Polska w latach 90. XX wieku	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja zna datę: uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997) identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, bezrobocie, pluralizm polityczny zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (27 X 1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: „wojna na górze” zna daty: początku „wojny na górze” (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), noweli grudniowej (XII 1989), reformy administracyjnej (1997) identyfikuje postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego omawia koszty społeczne reform gospodarczych charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminu: popiwek zna datę: rozwiązania PZPR (I 1990) 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.

		<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Ryszarda Kaczorowskiego • omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza • wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego • wymienia reformy przeprowadzone pod koniec lat 90. XX w. • omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej 		
39. Polska w NATO i EU	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, Unia Europejska • zna daty: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), wejścia Polski do UE (1 V 2004) • identyfikuje postać: Aleksandra Kwaśniewskiego • przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE • wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: referendum akcesyjne • zna daty: referendum akcesyjnego (VI 2003), udziału wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku (2003) • identyfikuje postacie: Bronisława Geremka, Billa Clintona, Borysa Jelcyna • wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE • przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE • omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, program „Partnerstwo dla Pokoju” • zna daty: podpisania Układu europejskiego (XII 1991), powstania Trójkąta Weimarskiego (1991), wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), podpisania protokołu akcesyjnego Polski do Paktu Północnoatlantyckiego (1997), podpisania Traktatu nicejskiego (2000) • identyfikuje postać: Włodzimierza Cimoszewicza • określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej • wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Środkowoeuropejskie Porozumienie Wolnym Handlu (CEFTA), grupa luksemburska • opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE
40. Świat w erze globalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: internet, telefonia komórkowa, globalizacja • wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: amerykańizacja, kultura masowa • opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: antyglobaliści, bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska” • – wymienia poglądy przeciwników globalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: Dolina Krzemowa • omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka, wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki zjawiska amerykańizacji kultury na świecie

	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zalety i wady nowych środków komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy współczesnej kultury masowej • opisuje zjawisko amerykanizacji • przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata • wyjaśnia, na czym polega zjawisko przeludnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki rozwoju turystyki • omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie 		
41. Wyzwania współczesnego świata	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu: przeludnienie • wymienia najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe • wymienia problemy demograficzne współczesnego świata • wskazuje rejony świata, w których występują największe nierówności społeczne • prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: Czarna Afryka, Euro-pol, efekt cieplarniany • określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie • wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana • przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto • zna daty: wejścia w życie protokołu z Kioto (2005), arabskiej wiosny (2010–2013) • przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 • wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie

Na podstawie materiałów dydaktycznych wydawnictwa
Nowa Era opracowała Dariusz Garnarczyk